Godote Ba:moe Hopo Konomo Dododiya:

1 Dopamo tupuimi mabuni Godote alomo ba:gala
hopo konomo ododiliya:.
2Ba:ba tetelo ba:moe hopolo ilinahenola, eta lepala
puliyala. Hopo konomo kulukulu beyate mula:nami,
beya hunulu hopote duya itanami. Godokono Gobo-
gobote beya hunulu alelo pata:nami. 3Ba:bene Godote
na:goiya:, “Alo, ama: na:puluhuka”, ba:bene alote
ba:bo puluhukuya:. 4Godote alo umiti hidoma: goiya:,
ba:bene ebete du ba:gala alo anagiya:midalelo alo du
ipuwane owatiya:miduya:. 5Godote alotamo alo mahilo
bikamiya:, dutamo du mahilo bikamiya:. Hopote duti
ba:be du da:petuya: alote na:pa:la:minuya:. Ba:be
ba: kapiya hegela tetela.
6Ba:bene Godote na:goiya:, “Dito tete, ama: na:pulu-
huka, beya tulituliya anagiya:midalete netewa komate
hiya:hiya: kopola:nama:.” 7Ba:bene ba:be komote
ba:ba ka:na puluhukuya:. Godote dito tete ododiti
hopoeno beya ba:gala hunuino beya tulituliya anagi-
ya:midaliya:. 8Ebete dito teta:mo alomo mahilo bikami-
ya:. Ba:bene hopote duti ba:be du da:petuya: alote
na:pa:la:minuya:. Ba:be ba: netewa hegela tetela.

9Ba:bene Godote na:goiya:, “Hopoeno beya, ama:
a:pa:hoenatote kapiya baha:mo na:nuta:. Gagale
hopo, ama: na:puluhuka.” Ba:bene ba:be komote
ba:ba ka:na puluhukuya:. 10Ba:bene Godote gagale
hopotamo haka mahilo bikamiya:, ba:gala kebe beya-
te kapiya baha:mo da:nutiya: ba:be beyatamo keha-
ha: kolomo mahilo bikamiya:. Godote dododiya: ba:be
komo umiti hidoma: goiya:. 11Ba:bene Godote na:goi-
ya:, “Ba:moe hakane hiya:hiya: hiliyonomo ilina la:
napepehala:. Hiya:hiya: naha ilina ba:gala hemo ilina
ba:gala kehakeha, eta hiya: eta hiya: ibino kikipo-
nomamo na:pikula:mena:.” Ba:bene ba:be komote
ba:ba ka:na puluhukuya:. 12Hakane hiya:hiya: hiliyo-
nomo ilinate apepehuya:. Hiya:hiya: naha ilina ba:-
gala hemo ilina ba:gala kehakeha, eta hiya: eta hiya:
ibino kikiponomamo pikulihuya:. Ba:bene Godote
ba:be komo umiti hidoma: goiya:. 13Hopote duti ba:be
du da:petuya: alote na:pa:la:minuya:. Ba:be ba:
netewa-kapiya hegela tetela.
14Ba:bene Godote na:goiya:, “Alomo a:la:minoeno
ilina na:pikula:la: hegela ba:gala du iba:te hiya:hiya:
kopola:nama:. Ba:be mabuma: ibino hiya:hiya:
pola:na tetete tawakalubi ba:ma ka:na biya:tulamena-

mena: gogoeno tete ba:gala huhuino tete, hegeloeno
tete ba:gala duino tete. 15Ba:bi alate alomo hunulu ba
pola:na hopo konomo ba:la:minanamena:." Ba:bene
ba:be komote ba:ba ka:na puluhukuya:. 16Godote
a:la:minale ilina koko netewa ododiliya:, hegelate
hegeloeno tete kuminama: ba:gala manomete duino
tete kuminama:. Ebete atumu oloki ododiliya:. 17Ba:be-
ne Godote ba:bi alo alomo hunamo miya:tiya:, iba:te
hopo konomo a:la:minanalo 18alo ba:gala du ba anagi-
lame hegeloeno tete ba:gala duino tete kulamenama:.
Godote dododiya: ba:be komo umiti hidoma: goiya:.
19Hopote duti ba:be du da:petuya: alote na:pa:la:minu-
ya:. Ba:be ba: netewa-netewa hegela tetela.
20Ba:bene Godote na:goiya:, "Beya ipuwalo da:ka:-
ka:halena hiya:hiya: hiliyonomo ilina, la: na:pikula:la:.
Hiya:hiya: hiliyonomo holahola, la: pikuliti hununomo
dito tetedo na:pepuilahala:la:." 21Ba:bema: kehaha:
kolomoeno koko ilina ba:gala komo beya ipuwalo da:-
wapata:lamena hiya:hiya: ka:ka:ka:ka: ilina hiliyo-
nomo Godote ododiliya:. Ba:gala tita:gopi hiliyonomo
hiya:hiya: holahola Godote ododiliya:. Godote dododi-
ya: ba:be komo umiti hidoma: goiya:. 22Ebete ba:bi
ilina owalubilinama: tabo goelo na:goelamiya:, "Keha-
ha: kolomolo la: hogo hiliyonomo nulameniya:la:, ba:-
gala holahola la: atumu hogo na:hiliyuilameniya:la:."
23Hopote duti ba:be du da:petuya: alote na:pa:la:minu-
ya:. Ba:be ba: netewa-netewa-kapiya hegela tetela.
24Ba:bene Godote na:goiya:, "Hopolo da:ka:ka:hale-
na hiya:hiya: hiliyonomo ilina, la: na:pikula:la:. Gele-
badihole ilina ba:gala gelebadiholeha: ilina, tepamo
wapata:lame ilina ba:gala natamo alahutiho ilina,
ba:bi ilina hiliyonomo eta hiya: eta hiya: ibino holo-
holonomamo na:pikula:mena:." Ba:bene ba:be komote
ba:ba ka:na puluhukuya:. 25Ba:bema: hopolo da:-

ka:ka:halena hiya:hiya: hiliyonomo ilina ba: Godote
ododiliya:. Godote dododiya: ba:be komo umiti
hidoma: goiya:.
26Ba:bene Godote na:goiya:, "A tawakalubi kododili-
ya: a holoholo huiya. Iba:godo helo nitanamene hiliyo-
nomo ilina kulamenama:. Beya ipuwoeno dahadaha,
alomo hunulu da:puilahalena holahola, hopo konomo-
eno gelebadihole ilina ba:gala gelebadiholeha: ilina,
tepamo wapata:lame ilina ba:gala natamo alahutiho
ilina, ba:bi ilina hiliyonomo tawakaluba:te nulamena-
mena:." 27Godote tawakalubi ba:bema: ododiliya:.
Godoko holoholo huiyanomamo tawakalubi bododiliya:
dubu ba:gala kamena. 28Ba:bene Godote ibi hidonoma-
mo owalubilinama: tabo goelo na:goelamiya:, "La:
hogo hiliyonomo nulameniya:la:, ba:bene la:eno gala

hapu eyoni guguda:te ba:moe hopo konomolo ba
emedehona hopo namutulubima: beda:hanamena:.
Nale la: na:miya:temata beya ipuwoeno dahadaha,
holahola, ba:gala hopolo da:wapata:lamena ilina hiliyo-
nomo la:le kulamenama:."
29Ba:bene Godote na:goiya:, "Numa:la:, na la:tamo
tala:la:ha ilina, haka ipuwalo apepeho ilina, ba:gala
noloho gao keha, ba:bi ilina hiliyonomo ikalamemata
la:le konahanama:. 30Ba:gala hopo konomoeno gele-
badiholeha: ilina ba:gala holahola hiliyonomo ba:gala
komo da:ka:ka:halena ilina, ba:bi ilina hiliyonoma-
tamo na hido hemo ba:gala keha paha kilikili hibi ika-
lamemo iba:te konahanama:." Ba:bene Godote da:goi-
ya: ba:be komote ba:ba ka:na puluhukuya:.
31Ba:bene Godote dododiliya: ba:bi ilina hiliyonomo
ulamete hidohidoma: goiya:. Hopote duti ba:be du

da:petuya: alote na:pa:la:minuya:. Ba:be ba: sikisi
hegela tetela.
2 Godote alomoeno ilina ba:gala hopo konomoeno
ilina hiliyonomo ododiliti ba:ma ka:na hawa-
minaliya:. 2Ebete dododiliya: ba:bi oko hiliyonomo
hawaminalete sa:ba:ni hegela tetelo hawela bami-
tiya:. 3Godote sa:ba:ni hegela milimiholo talonama:
goiya:, mabu ebete dododiliya: ba:bi ilina hiliyonomo
hawaminalete ba:be hegelalo hawela bamitiya:.
4Ba:moe ba: Godote alomoeno ilina ba:gala hopo
konomoeno ilina hiliyonomo dododiliya: ba:be komola.

Godote Dopo Dubu Dopo Kamena Dododiliya:

Kodawa Godote alomoeno ilina ba:gala hopo ko-
nomoeno ilina dododiliya:, ba:ba tetelo 5ebete wegola
poemehenola ba:gala lumagi puliyala haka aligilima:.
Ba:be mabuma: Kodawate hopolo dododiliya: ba:bi
kehuya la:mota:hanuya:, huiyatiya obo ibugi puliyala
kapola:nuya:ha:. 6Ba:ba tetelo wegolate konakuiha:,
huiyatiya hawaiti haka ipuwane ba odolo bibilate hopo
konomo ba:bo a:la:liminakui.
7Ba:bene Kodawa Godote dubu haka puhulamo
ododiya:. Ebete dubu ododiti ebeno dopo ipuwamo
ka:ka: ikame hawela dama:miduya:, dubuti ba:bo iwigi-
luya:.
8Ba:bene Kodawa Godote hegela da:puluhukunako
ba:be hapuamo a:la:mina pali hopo bododiya: Ida:ne
hopolo. Ba:bene ebete dododiya: dubu ba:be pali
ipuwamo ihatiya:. 9Ba:bolo Kodawa Godote hakane
dapepehona gao keha hiliyonomo apilamiya:, tawaka-
luba:te ulamete hidoma: ga:lalo konahanama:.
Ba:bene ka:ka: dikalamena keha ba:gala hido-kuba
iya:tawaha dikalamena keha, ba:bi keha netewate pali
tuli tamelo la:mota:nama:.

[10]Tuliti Ida:ne hopone nihitiguya: Godote dododiya:
ba:be pali ka:la:liminama:. Ba:be tuliti Ida:ne hopone
ba pinihitiga komo netewa-netewa tuli ba:bo neme-
la:midahaliya:. [11]Dopo tulino mahilo Pisonola. Ba:be
tuliti ba pinihitiga Abila hopo konomo ba:bo panamo-
degahanatuya:. Ba:be hopolo golodo ilina nitanuya:,
[12]ba:be golodo hidonomola. Ba:gala komo hidohido
nakola ba:gala hido nibo ilina huiya kokonomo ba:bo-
lo na:pola:nuya:. [13]Eta tulino mahilo Gihonola. Ebete
ba pinihitiga Kusa hopo ba:bo panamodegahanatuya:.
[14]Eta tulino mahilo Taigilisila. Asiliya hopodo ba:bete
tuya: hegelate da:puluhukunako ba:be hapulu. Eta
tulino mahilo Yupala:isila.
[15]Ba:bene Kodawa Godote dubu Ida:ne pali ipuwa-
mo ihatiya:, ebete umidawama: ba eda:na haka kaligi-
linama:. [16]Ba:bene Kodawa Godote dubu ba tutumuti

na:goemiya:, "Ba:moe pali kehoeno ilina hiliyonomo
ama: ha:kiya amia:no ubilo na:nahanakuya:. [17]Huiya-
tiya kapiya kehoeno gao akanala:. Ba:be keha ba:
hido-kuba iya:tawaha ikalame kehala. Ba:bema: ama:
da:namena: ba:ba tetenomolo kohoema:na:ta."
[18]Ba:bene Kodawa Godote na:goiya:, "Wadiyaha:
dubuti ha:kiya emedena. Nale ebe owalubi modobo-
dawa kododima:nemo." [19,20] Kodawa Godote hopolo
da:ka:ka:halena ilina hiliyonomo ba:gala holahola
hiliyonomo hakamo ododiliya:. Ba:bene ebete ibi na:-
magaheliya: dubutamo ebete mahilo kikalameholema:.
Ba:bene dubuti hopolo da:ka:ka:halena ilina ba:gala
holahola, ba:bi hiliyonomatamo mahilo ba:bo ikalame-
holiya:, ba:bema: iba:te ba:bi mahilago emedeho-
nama:. Huiyatiya Godote ibi ipuwalo dubu owalubi
modobodawa kumiya:ha:.
[21]Ba:bema: Kodawa Godote dubutamo ko u nomo
bikamiya:. Ebete ba watita, Godote dubuino ala goha
kapiya lawete tama gala dito kihatemiya:. [22]Ba:bene
Kodawa Godote ba:be dubugodone ala goha da:lawi-
ya:, ba:be gohamo kamena ododiti dubutamo
na:magahiya:. [23]Dubuti ba:be kamena umiti na:goiya:,
"Ba:moe ba: na holohołola. Ka:lo tetenomolo ebete
naeno gohane ba:gala katenene hawakalaka. Ebeno
mahilo kamenama: koka:mima:nemo mabu dubu-
godone uluhukuta:ka." [24]Ba:be mabuni dubuti ebeno
menoko nabiwi miya:palete ebeno kamenago kapiya-
ma: keda:ma:ne.
[25]Ba:ba tetelo dubu ba:gala kamena iba:te kikipuiya
emedenama: huiyatiya ba:be mabuma: iba:te hilopo-
ago kemedenamiha:.

Dopo Tawakaluba:te Godokono Tutumu Dadikanaliya:

3 Kodawa Godote dododiliya: ba:bi ilina hiliyonomo
ipuwalo kaluti ko ha:da amihoho muludawa-
nomoma: eda:nami. Ba:bene kaluti kamena nalate-
diya:, “Hibila:ka:, la: Godote ka:kiyalamitiya:la
ba:moe pali ipuwoeno gao keha a:kanahamata?”
[2]Kamenate kaluino tabo ba huiya na:goiya:, “Talona-
henola, a hiliyonomo kehoeno gao ba:nahanakoma:.
[3]Huiyatiya Godote a na:kiyaa:miya:, ‘La: pali tuli-
nomolo da:la:na, kapiya gao kehalo gao tapa:midate
akanala:. La:le dologima koha:lama:nemata.’ ”
[4]Huiyatiya kaluti kamenatamo na:goiya:, “Ha:dala,
la: a:kaha:lamata. [5]Mabu Godote iya:tawala la:le
ba:be ilina da:nahama, ba:ba tetenomolo la:eno baidi-
ti ka:la:minahalema:na:. La:le Godokomo ba eda:ha
hido ba:gala kuba komo kiya:tawama:nemata.”
[6]Ba:bene kamenate ba:be keha umiti hidonomoma:
goiya:. Ebete ubi ihatelo nemalagidoluya:, “Gao hido-

Iba:te anahu paha bakoholameholiya:

nomola, nama: wadiyala. Gao da:namo na mulunomo-
ma: keda:ma:nemo.” Ba:bema: ebe gao tapiti ba:bo
nahuya:, ba:gala ebete komo gao ebeno awitamo ika-
mete ebe atumu ba:bo nahuya:.
[7]Ba:ba tetenomolo ibi netewapa:te hido ba:gala
kuba iya:tawa komo lawete, ba:ma ka:na ibino
kikipuiya emede komo ba:bo iya:tawuya:. Ba:bema:
iba:te anahu kehoeno* paha akoholameholete ba:bo
pupuliya: ibino ape mula:lenoma:.
[8]Ba:bene Kodawa Godote gapogapolo pali ipuwalo
da:pepata:niya: dubuti ebeno kamenago ba:bo uliti-
niya:. Ba:bene ibi Kodawa Godoko umima: toletoleho-
nate keha ipuwamo ba:bo awalelahaniya:. [9]Huiyatiya
Kodawate dubu ba ka:mina na:goeniya:, “Ama:
keka:?”
[10]Dubuti na:goeniya:, “Na pali ipuwalo amia:no
komo uliti ba:bema: alahula:mo. Mabu na kikipuiyala
ba:be mabuma: awalelamo.”

* Tawakaluba:te anahu kehoeno mahilo Gogodala tabamo salibisama: ka:minaka.

[11]Godote ebe nalateda:niya:, "Ama: kikipuiya emedema: pote ka:kiyametaka? Ama: nale talona dihatiya:mo ba:be gao a:ka:nawaka?"
[12]Dubuti tabo ba huiyana na:goeniya:, "Ama:le natamo dikanamiya: ba:be kamenate gao natamo ikanamete, ba:bema: na a:nakamo."
[13]Ba:bene Kodawa Godote kamena nalateda:niya:, "Ba:moe ama:le dododa:ka ba:be komo keba ka:nala:ka:?"
Kamenate tabo ba huiyana na:goeniya:, "Na kaluti ha:da damihonama:ka ba:bema: nakamo."

Godote Ibino Kubama: Huiya Dihateniya:

[14]Ba:bene Kodawa Godote kalutamo na:goeniya:,
"Mabu ama: ba:moe komo bododa:kata, da:ka:ka:halena ilina hiliyonomo ipuwalo nale ama: kapiyatamo ba:moe kuba huiya bikamemata. Ama: tepamo ba:pata:namena:ta emedena tetelo. Ba:bene hegela hiliyonomolo haka puhulu nala:go ba pata: amia:no hoe teta:mo ba:bo kunuluhukuma:na:ta. [15]Na ama:-
tamo alaholoho komo ba:ma ka:na ihatemo. Ama: ba:gala kamena balaholohonakomata, ba:gala amia:no eyoni gugudi kamenoeno eyoni guguda:go balaholohonakomena:. Ama:le ibino nato upu kaliwatahalelamema:na:ta, huiyatiya iba:te amia:no wato kanagalimihoma:na:." *
[16]Ba:bene Godote kamenatamo na:goeniya:,
"Ama:le gudu dalahiminakomena: ba:ba tetelo nale

* Galane tetelo Ibikono eyoni gugudi ipuwane Ya:suti a:pehawakaluya:. Ebete tawakalubino kubama: hoete ka:ka:mo gala da:kamahiguya:, ba:ba tetelo ebete Sa:itanakono wato kikipo lawenomo a:lawiya:.

amia:no temeteme konomamo ba:koiminakomo. Ba:gala amia:no ubi amia:no awitamo bitananakomene, huiyatiya ebete ama: namutudawama: beda:namene."
[17]Ba:bene Godote dubutamo na:goeniya:, "Mabu
ama: amia:no kamenoeno tabo uliti nale talona dihatiya:mo ba:be gao a:nakata, nale amia:no kuba huiya ba:ma ka:na ikamemata. Nale hakatamo kogoema:nemo amia:no kuba huiya mabuma:. Ba:bema: amia:no emedena tetelo menemene oko bowatihonakomena:ta
naha ilina modobolo konahanama:. [18]Olagopi tupinate
ba:gala kuba hemate hakane ba:pikulihonakomena: pali ilina kokubahilamema:. Huiyatiya atu tetelo hakalo dapepehona ba:bi naha ilina ama:le temetema:go
oholete ba:bo ba:nahanakomena:ta. [19]Ama: kolohago
oko bowatinakomena:ta pali ilinate hidamo kapepehoma:. Ama: ba:ba ka:na ba emedena, ama:le kebene ka:hawakaluya:la ba:be haka ipuwamo gala kakopegama:na:ta. Ama: ba: haka puhululata ba:bene haka puhuluma: kakeda:ma:na:ta."

Olagopi tupina ba:gala kuba hemo

[20]A:da:mete ebeno kamenoeno mahilo Ibima: ka:miya: mabu ebete tawakalubi hiliyonomoeno
menokola. [21]Ba:bene Kodawa Godote sipi-goegoeno
tamamo apeno ilina ododililamete A:da:meko ebeno kamenago ba:bo pupulilamiya:.

Godote A:da:meko Ibiko Pali Ipuwane Doelamiya:

22Ba:bene Kodawa Godote na:goiya:, "Tawakaluba:-
te a keba ka:nala:ka: ba:ba ka:na ba emedena hido
ba:gala kuba komo niya:tawahana. Huiyatiya iba:te
ibino kokotamo ka:ka: gola gao ma:tamidahalete
da:nahamena:, ba:bene iba:te wiboha: ka:ka: kolawe-
ma:na:. Ba:moe komote uluhuku wadiyaha:."
23Ba:be-
ma: Kodawa Godote A:da:meko Ida:ne pali ipuwane
gobogobamo ba:bo oemiya:. Ebete A:da:meko kebe
hakamo kododiya: ba:be atu haka kaligilinama: ba:bo
oemiya:.
24Ba:bene pali tama:mo hegelate da:pulu-
hukunako ba:be hapuamo Godote ebeno nopopi
patamagopi boelamiya: ka:ka: keha kolawamenama:.

Ba:gala ebete kiyokiyo gili koe powagoeno ba:bamo ihatiya:, ba:be giliti hapuamo kato hapuamo kato ba:ba ka:na ewagelenami eta lumagiti ka:ka: gao keha tama:mo to wadiyaha:.

Genesis in the Tabo Language
of the Western Province
of Papua New Guinea.
(Aramia River Dialect)
560P

ISBN 9980 63 554 1
1993 - 625